

Posudek

OLGA RICHTEROVÁ: VÝVOJ PŘEKLADATELSKÝCH METOD NA PŘÍKLADU PÍSNĚ O LÁSCE A SMRTI KORNETA KRYŠTOFA RILKA

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav translatologie, magisterská diplomová práce z oboru překladatelství – tlumočnictví němčina, Praha 2010

Tématem předložené diplomové práce je translatologická analýza devíti překladů básnické prózy pražského rodáka R. M. Rilka (1875-1926), a to z pera K. Hádky, J. J. Fišera, M. Maralíka, R. Havla, L. Fikara, L. Kundery, R. Lukavského, J. Flussera a Z. Hrona, které vznikly a byly publikovány v rozmezí let 1927 až 2004.

Diplomantka v úvodních kapitolách shrnuje okolnosti vzniku originálního textu, jeho obsahové a formální vlastnosti a recepci od vydání po současnost.

Těžiště práce tvoří analýza jednotlivých českých překladů, resp. jejich reprezentativních částí, přičemž autorka věnuje oprávněně značnou pozornost osobám překladatelů, okolnostem a motivaci vzniku překladů i jejich ohlasům v českém tisku.

Jako vodítko pro analýzu konkrétních textů používá nejen teoretický model K. Reissové, ale i R. Jürgensenové, a odvolává se na Levého, Pyma a další teoretiky překladu. Samotná translatologická analýza je velmi důkladná (i když se obtížně čte), propojuje translatologické a lingvistické, popř. poetologické aspekty, je psána se zánícením a značnou erudicí. Jako jediná závada mi připadá, že diplomantka neuvádí, ze kterých vydání Korneta překladatelé překládali či překládat mohli, a pro srovnání používá jedno jediné moderní vydání německého textu. V oblasti recepce Rilka v českých zemích doplňuje studii Jiřího Stromšíka o další materiály, fakta a informace. Na konec práce jsou pro větší přehlednost přiřazeny tabulky a opodstatněná je i příloha, obsahující texty všech rozebíraných překladů, protože některé z nich jsou jen těžko dostupné.

K diplomantčině textu mám jen drobnější výhrady a připomínky, a to převážně rázu stylistického a jazykového, ojediněle věcného.

Věcné připomínky:

str. 71: Román „Raubíři“ (orig. „Räuberbande“) napsal v roce 1914 Leonhard Frank, nikoli F. Leonhard, jak chybně uvedeno (záměna s R. Leonhardem?). Kundera jej nepřeložil s Bedřichem Václavkem, který už tehdy dávno nežil (roku 1943 zahynul v Osvětimi), ale sám. Román vyšel roku 1959 v jednom svazku se starším Václavkovým překladem Frankova románu „Ochsenfurtské kvarteto“. Václavkův překlad vznikl a byl publikován už v roce 1930.
str. 115: „...recenze z let 1970-71“ – malý počet článků z oblasti německé literatury v bibliografii ČSSR je způsoben politickou „normalizací“, bibliografie z tzv. krizových let nesměly být z politických důvodů publikovány a již vyexcerpované lístky byly zničeny. Alespoň tak tomu bylo v ČSAV a lze předpokládat, že v Národní knihovně byla situace obdobná. Bibliografie tak obsahují zřejmě jen to, co prošlo „cenzurou“ (tj. nesmělo být závadné téma, ale ani autor článku či recenze).

Připomínky k translatologické analýze:

str. 44: Překlad „von Rilke“ jako „z Rilků“ v té době nebyl neobvyklý, české „z“ se běžně užívalo obdobně jako německé „von“ (např. Marie z Ebnerů a z Eschenbachů).

str. 50: Hádkův překlad slova „blond“ jako rusovláska, zlatovlasé děvčátko – nejde o transformaci barevného odstínu v jiný, rusovlasý znamená plavovlasý tj. blond.

str. 72: Překlad slova „Kragen“ jako „křejzlík“ (Kundera) – z věcného hlediska šlo zřejmě o „okružní“, „křejzl“ (typ límce), nikoli o moderní límec.

str. 90: Proč je slovo „léno“ (něm. Lehen) „významově neprůhledné“? Jde o historický pojem, ve středověku zcela běžný, s právním obsahem – léno byly pozemky, statek apod., které vyšší